

DODATEK DLA GRACZA – ZAKON KRZYŻACKI

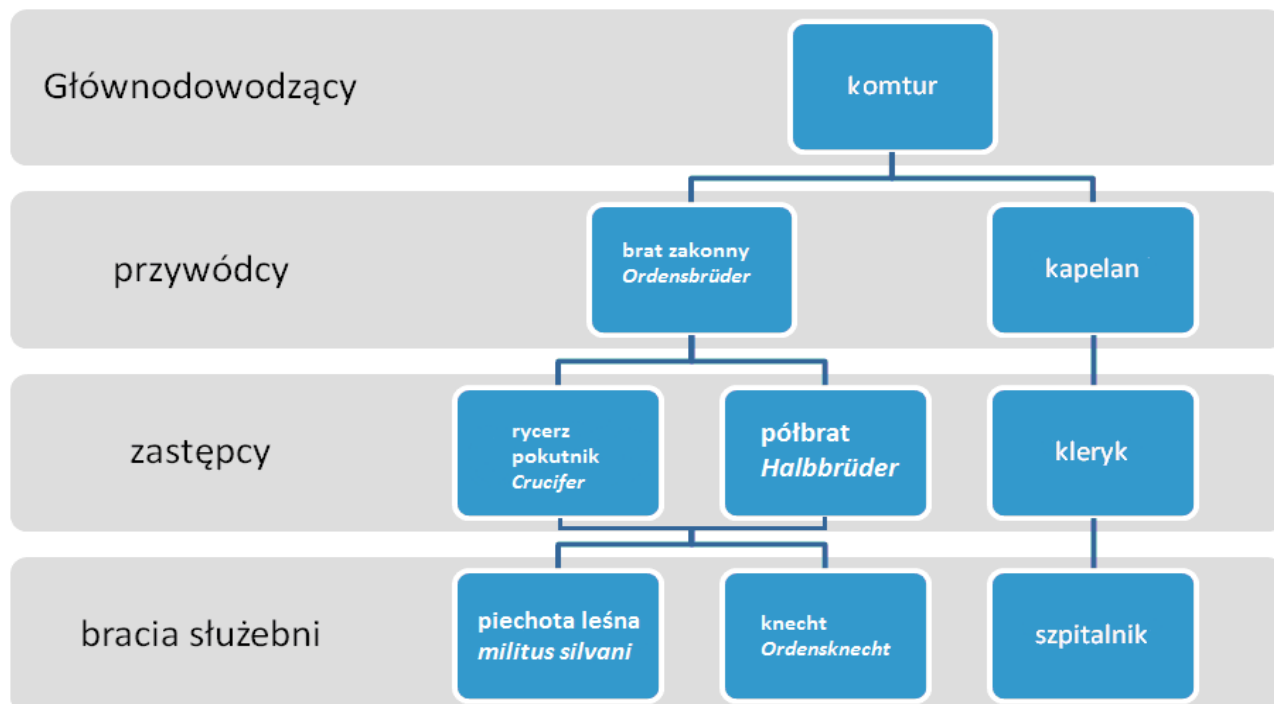
Poniższy dodatek przeznaczony jest dla wszystkich decydujących się grać jako postać należąca do Zakonu Krzyżackiego, bez względu na swoją profesję czy stanowisko wewnątrz tego ugrupowania.

Początki Zakonu sięgają czasów III krucjaty i oblężenia Akki w 1191 roku, w trakcie którego rycerze krzyżowcy pochodzenia niemieckiego założyli przy szpitalu zorganizowanym przez mieszczan z Bremy i Lubeki nieformalne stowarzyszenie, które miało opiekować się rannymi i chorymi Niemcami. Spowodowane było to tym, że wcześniej powstałe zakony templariuszy i joannitów, mimo że powinny opiekować się wszystkimi krzyżowcami, w pierwszej kolejności troszczyły się o swoich krajan. Książę szwabski Fryderyk przekazał owemu stowarzyszeniu Szpital Najświętszej Marii Panny przy Domu Niemieckim przeniesiony z Jerozolimy do Akki, wymuszając jednocześnie na jego członkach złożenie ślubów czystości. Od tegoż szpitala powstała też nazwa bractwa przynależnego mu bractwa, gdy w 1191 papież Klemens III oficjalnie zatwierdził jego istnienie. Po zdobyciu Akki papież przyznał bractwu rozległe dobra wokół tego miasta i instytucja ta zaczęła szybko powiększać swoje szeregi.

W 1226 r. książę mazowiecki Konrad zaprosił - za namową Jadwigi Śląskiej - Zakon na swoje ziemie, przyznając mu w 1228 r. w dzierżawę ziemię chełmińską oraz ziemię michałowską. Pomimo tego Konrad zachował całość swoich prerogatyw książęcych. Nadane ziemie miały stanowić dla Zakonu bazę do rozpoczęcia walk z plemionami Prusów, które zagrażały północnym rubieżom Mazowsza. Zakon z pomocą legata papieskiego Wilhelma z Modeny podważał stanowisko biskupa pruskiego Chrystiana, aż w końcu przejął kontrolę nad misją w Prusach. Już w trakcie zmagania z Prusami dochodziło do starć wojsk zakonnych i litewskich. Po zdławieniu powstania pruskiego nastąpiła eskalacja konfliktu. W latach 1283-1325 Krzyżacy 75 razy wtargnęli na Żmudź, Litwę i Ruś Czarną. Litwini odpowiedzieli 44 atakami na ziemie Zakonu w Prusach i Inflantach.

Obecnie Krzyżacy przebywający na Limes Mundi mają niełatwe zadanie. Po pierwsze ich głównym celem jest dalsza chrystianizacja tych terenów. Do tego niektórzy inflanccy szlachcie wstąpili w szeregi tajnego bractwa Hirszerów i grożą zbrojnym konfliktem, którego należy się także spodziewać ze strony wyjętych spod prawa rzeźmieszków i piratów. Ponadto w lasach Litwy czyhają niebezpieczne zwierzęta, a Zły pozbawiony kontroli, nawiedza tutejszych mieszkańców. Na szczęście Krzyżacy mają tu także sprzymierzeńców oraz swoje niemal nie ograniczone zasoby Zakonu. Jednak ich główną siłą jest godna podziwu dyscyplina i niezachwiana wiara, potrafiąca czynić cuda. Wspólna modlitwa, błogosławieństwo, świętość, relikwie oraz woda święcona pomagają Krzyżakom w ich misji, kiedy zawodzi miecz, a czoło stawić trzeba rzeczom nadprzyrodzonym. Szepcze się o nieposkromionej sile Zakonu i Bożego Ognia, który sprowadzają na swoich zatwardziały wrogów. *Każdy gracz z cechą Świętość a także Komtur, Kapelan i Kleryk otrzymają dodatkową informację od MG.* Należy pamiętać, że Krzyżak jest po pierwsze zakonnikiem, ale często należy też do szlacheckiego stanu, toteż nie obce są mu zwyczaje i dworska etykieta.

SCHEMAT HIERARCHII ZAKONNEJ

Trzon Zakonu tworzą (**Bracia Zakonni / Ordens Bruder**) – elitarni wojownicy. Spośród Braci rekrutuje się dowódców Zakonu - **Komturów**, którzy zajmują się dowodzeniem i polityką zakonną. W szeregach Zakonu można spotkać także nieskładających pełnych ślubów rycerzy zachodnich, zwykle pochodzących z Cesarstwa, przybyłych na wojnę z poganami w imię Boga i łupów. Mają oni nadzieję na zdobycie ziem na północnych krucjatach, osiedlenie się i założenie rodów, jako że zwykle na zachodzie nie mają już czego szukać. Z tego powodu składają często śluby tymczasowe, dające im pozycję (**Półbraci / Halbbruder**), którzy po okresie próbnym mają możliwość przedłużyć śluby tymczasowe, przyjmując śluby wieczyste, albo mogą powrócić do stanu świeckiego bogatsi o zdobyte łupy i ziemie. Tych, którzy nie składają ślubów, a służą Zakonowi czasowo, nazywa się (**Rycerzami Pokutnikami / Crucifer**) lub też Niosącymi Krzyż – są to wszelkiego rodzaju pokutnicy stanu szlacheckiego, którzy po określonym czasie służby otrzymują odpust zupełny i wracają do życia świeckiego. Odbywający pokutę szlachcic – Crucifer (za zgodą przełożonego), może uczestniczyć w turniejach, gdyż nie obowiązują go w pełni śluby zakonne. Szeregową armię tworzą (**Knechci Zakonni / Ordens Knechten**) – ludzie nieszlacheckiego pochodzenia, służący okresowo lub dożywotnio w armii Zakonnej, oraz (**Piechota Leśna / Militus Silvanis**) rekrutowana z podbitych i nawróconych pogan. Wśród Krzyżaków znajdują się także mniej militarnie nastawieni zakonnicy, których głównym zadaniem jest niesienie pomocy duchowej i medycznej swoim współbraciom. Obowiązkiem (**Szpitalników**) jest udzielanie pomocy medycznej w obrębie Zakonu, choć zdarza się, że za zgodą Komtura lub Braci Duchownych ich wiedza jest wykorzystywana także wśród osób świeckich. Swoboda poruszania się wśród nich daje szansę dotarcia do niejednej cennej informacji. Zadaniem Kapelanów i Kleryków natomiast jest pogłębianie i krzewienie wiary w Jedyne Boga za pośrednictwem Zakonu. Oni też kierują kancelariami zakonnymi. Bracia Duchowni są piśmienni i często znają oprócz łaciny i swej rodzimej mowy jeszcze jeden język. Są uczonymi i doradcami rycerzy, dlatego często to w ich rękach znajduje się prawdziwa władza. *Jeśli chcesz zagrać postacią duchowną, stwórz ją za pomocą zasad zaawansowanych. Zapraszamy również na forum do działu dramatis personae, gdzie przygotowane są propozycje postaci z Zakonu Krzyżackiego do wzięcia.*

Śluby zakonne:

Pełne: (Komtur, Bracia Zakonni, Kapelani, Klerycy, Szpitalnicy; czasem Knechci i Piechota leśna): Śluby dotyczą **wierności** i **posłuszeństwa** wobec Zakonu i przełożonych, a także **czystości** oraz **ubóstwa** (życia bez własnego majątku). Najbardziej oddani rycerze Zakonu mają okazję dostąpić zaszczytu miana dowódcy zakonnego.

Niepełne (Półbrat, Rycerz pokutnik; czasem Knechci i Piechota leśna): Śluby dotyczą **wierności** i **posłuszeństwa** wobec Zakonu i przełożonych, a także **czystości**. Składane są na określony z góry czas.

Ponizej znajduje się trochę informacji mających na celu urealnienie gry i pomoc w odgrywaniu zakonników. Szczególną uwagę zwróćcie na modlitwę, sankcje i zachowanie wobec współbraci.

REGÓŁA ZAKONNA

Krzyżacy, jako Zakon, modlą się wiele razy w ciągu dnia: przed i po posiłku, przed bitwą i po niej, przed snem i rano. Każdego z nich obowiązują określone śluby, co oznacza, że na przykład miłość cielesna jest zakazana (ewentualnie czyny te powinny być przeprowadzane dyskretnie – co jednakowoż wiąże się ze sporym ryzykiem). Złamanie ślubów grozi bowiem dotkliwymi sankcjami: od jedzenia na ziemi i bycia traktowanym przez współbraci jak powietrze po chłostę oraz wydalenie z Zakonu włącznie. Jako Zakon o germańskim pochodzeniu, Krzyżacy traktują śluby posłuszeństwa wyjątkowo serio. To właśnie porządek i dyscyplina wewnątrz ich szeregów umożliwiła im skuteczną ekspansję i sukcesy militarne. Dużą wagę przywiązywano do postu obowiązkowo w środy i soboty oraz podczas Wielkiego Tygodnia, a także do białoczarnej kolorystyki (białe płaszcze a na nich czarne krzyże). „Nadto zabraniamy też braciom noszenia jaskrawych szat, futer zwierzęcych lub barchanu, i niechaj nie posilają się częściej niż dwakroć na dzień, i niechaj nie spożywają mięsiwa w środy i soboty ani między niedzielą starozapustną a Wielkanocą, z wyjątkiem tych, którzy są chorzy lub osłabieni (...) Takóż przy stole, jak mówi Apostoł, niech każdy pożywa chleb swój w ciszy i niechaj nie pije po Komplecie. Takóż w łóżnicy niech spoczywa w milczeniu.”

O BRACIACH WINNYCH GRZECHU CIELESNEGO

A jeżeli którykolwiek z braci — co oby nigdy się nie zdarzyło — przez grzeszną namiętność zostanie do grzechu cielesnego przywiedziony, to: jeśli zgrzeszył w sekrecie, niechaj pokutuje w sekrecie i nałoży na siebie stosowną pokutę. Lecz jeśli wyjdzie to na jaw i będą na to dowody, to w mieście gdzie zgrzeszył, w niedzielę po mszy, kiedy ludzie wyjdą z kościoła, niechaj będzie mocno bity kijem lub chłostany skórzanym batogiem na oczach wszystkich przez Zwierzchnika swego lub braci wyznaczonych przez Zwierzchnika. A gdy potem Pan nasz oświeci serce tego grzesznika, a on wyzna, że zgrzeszył i złamał prawo Boskie i obieca poprawę, winien być przyjęty i przez rok traktowany jak obcy, a bracia winni baczyć na jego poprawę, a potem niechaj uczynią, co zda im się dobre.

O SWARACH I BÓJKACH MIĘDZY BRAĆMI

Takoż, gdy któryś z braci posprzecza się z innym, a Prokurator Konwentu rozpatrzy skargę, pokuta ma być następująca: winny ma pościć przez siedem dni, w środę i w piątek być o chlebie i wodzie i niech jada siedząc na ziemi bez stołu i serwety. A jeśli brat zrani innego brata, pościć ma przez dni czterdzieści. A jeśli oddali się z Konwentu lub od Zwierzchnika, któremu podlega, umyślnie i bez zezwolenia, a później powróci, niechaj jada przez czterdzieści dni siedząc na ziemi, w środy i piątki ma być o chlebie i wodzie. I niechaj przez tyle dni, ile go nie było, traktowany będzie jako obcy, chyba że okres ten był tak długi, że Zgromadzenie będzie uważało za słuszne go skrócić.

O MODLITWIE WCIĄGU DNIA

Zakon Krzyżacki praktykował liturgię godzin. Modlitwy w ciągu dnia przedstawiały się następująco:

Wezwanie (*Invitatorium*) zawsze poprzedzało pierwszą modlitwę dnia – jutrznię. Jeśli wcześniej uczestniczył się we Mszy Świętej, nie ma potrzeby odmawiania Wezwania. Wezwanie rozpoczyna się wersetami "Panie otwórz wargi moje / A usta moje będą głosić Twoją chwałę", po czym następuje psalm z antyfoną.

Jutrznia (łac. *Matutinum*) zamawiana o świcie, przy brzasku jutrzni (rozpoczyna się od wersetu "Boże wejrzyj ku wspomnieniu memu / Panie pospiesz ku ratunkowi memu", po czym następuje hymn, trzy psalmy, czytanie z Pisma Świętego. Hymn *Te Deum* - "Ciebie, Boże, chwalimy", oracja).

Pryma na pierwszą godzinę dnia, czyli o szóstej rano (rozpoczyna się od wersetu "Boże wejrzyj ku wspomnieniu memu / Panie pospiesz ku ratunkowi memu", po czym następuje hymn, dwa psalmy, czytanie biblijne, responsorium, pieśń (kanty) Zachariasza czyli *Benedictus*, prośby o uświęcenie dnia i pracy. Modlitwa Pańska – *Pater Noster*, oracja).

Tercja do zamawiania o dziewiątej rano (godzina trzecia według rachuby żydowskiej, stąd tradycyjna nazwa tercja).

Seksta do zamawiania w południe (godzina szósta według rachuby żydowskiej, stąd zwana sekstą).

Nona do zamawiania o trzeciej po południu (godzina dziewiąta według rachuby żydowskiej, stąd zwana noną).

Nieszpory (łac. *Vesperae*), modlitwy wieczorne do zamawiania przy zachodzie słońca. Psalmodia składa się z dwóch psalmów, po niej następują prośby ułożone na wzór modlitwy powszechnej oraz ojciec nasz.

Kompleta (łac. *Completorium*) do zamawiania przed udaniem się na spoczynek. (hymn, rachunek sumienia, psalmodia, krótkie czytanie biblijne, responsorium, *Nunc dimittis* -czyli pieśń (kanty) Symeona, oracja, na koniec antyfona do Matki Bożej).

Warto nauczyć się chociaż 1-2 modlitw po łacinie i odmawiać je o odpowiednich porach. Jeśli nie możecie znaleźć wszystkich elementów modlitw, możecie je pominąć. Gorliwi chrześcijanie z pewnością mogą liczyć na przychylność Niebios.

Przykładowe modlitwy z przekładem na polski można znaleźć tu:

<http://sanctus.pl/index.php?grupa=60&doc=55> - teksty modlitw

http://www.youtube.com/watch?v=c_gcJc1MmCQ - *Te Deum* (śpiew)

<http://www.youtube.com/watch?v=CVaTpWEEJco> - *Magnificat* (śpiew)

<http://www.youtube.com/watch?v=krrvQuesZRI> - *Pater Noster* (śpiew)